

ZJAWISKO CYBERPRZEMOCY

WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Wady i zalety korzystania z Internetu.

**Zaangażowanie
w agresję elektroniczną
jest powiązane
z nadużywaniem
korzystania
z Internetu.**

Za sprawą Internetu nasze życie jest coraz bardziej na widoku.

Stajemy się coraz bardziej widocznymi. Wynika to z potrzeby zaistnienia, pokazania się; chcemy stać się popularni.

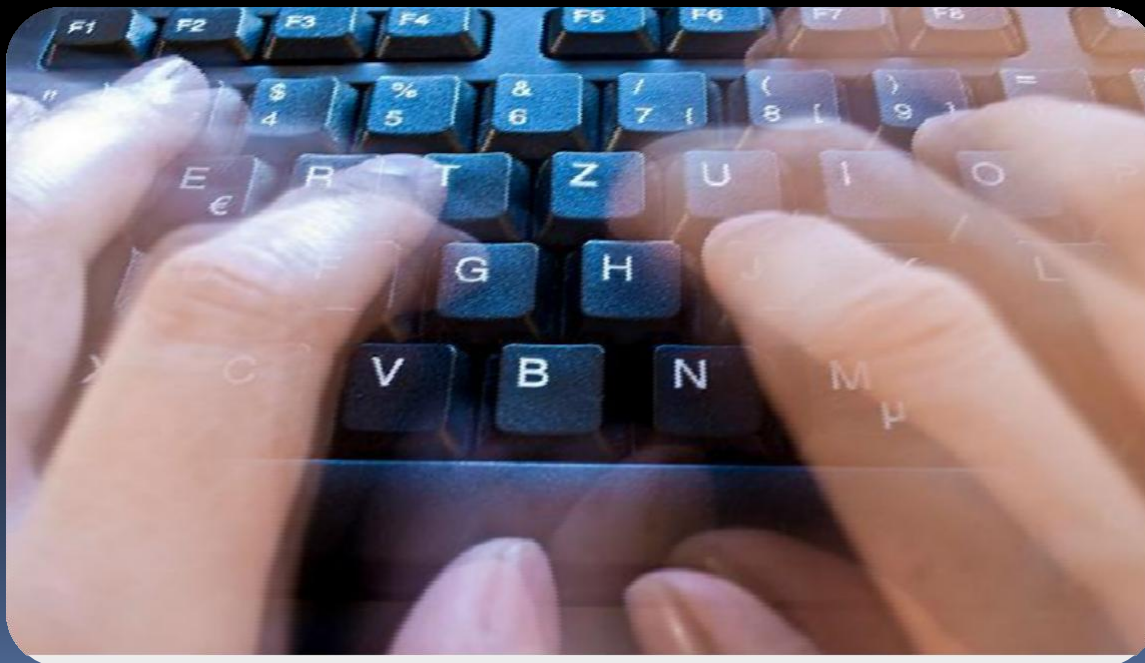
Odczuwamy presję, aby mieć jak najwięcej przyjaciół. Przyjmujemy do grona znajomych kompletnie obce osoby, dopuszczając je w ten sposób do informacji o sobie. Wówczas sami wystawiamy się na niebezpieczeństwo różnorodnych ataków.

Z jednej strony, Internet ułatwia zdobycie uznania i poklasku. Z drugiej, łatwo zostać wziętym na celownik przez cyberprzestępcę lub ich grupę.

Rówieśnicza cyberprzemoc

Rośnie liczba zgłoszeń przemocy rówieśniczej w Internecie. Nękanie w sieci to około 40 % wszystkich przypadków zgłaszanych do "**Helpline**"- portalu i infolinii przyjmujących zgłoszenia niepożądanych treści w Internecie.

Cyberprzemoc – statystyki

21% dzieci doświadcza poniżania, ośmieszania i upokarzania;
16% dzieci doświadcza straszenia i szantażowana;
57% osób w wieku 12 – 17 lat była przynajmniej raz obiektem zdjęć lub filmów wykonanych wbrew ich woli;
14% dzieci zgłasza przypadki rozpowszechniania za pośrednictwem Internetu lub telefonów komórkowych kompromitujących je materiałów.

Kto jest autorem?

Kolega, koleżanka ze szkoły – 87%

Inny znajomy w wieku szkolnym – 30%

Nieznajomy w wieku szkolnym – 10 %

Nie wiem/nie pamiętam – 2 %

Od zwykłego żartu po umyślne akty cyberprzemocy

Dla żartu i zabawy – 80 %

Żeby zrobić na złość – 21 %

Żeby popisać się przed znajomymi – 17 %

Żeby ośmieszyć – 12 %

Żeby straszyć, szantażować – 1 %

Często komentarze, które wydają się nieważne, dla samych dzieci, których one dotyczą, mogą być sprawą życia i śmierci.

Cyberprzemoc jest szczególnie dotkliwą formą nękania.

To ciąg aktów agresji celowo i w sposób powtarzalny, kierowanych przeciwko innej osobie, która nie może się obronić (doświadcza bezradności w tym zakresie). Często ten sam uczeń doznaje nękania w formie tradycyjnej (np. obraźliwe napisy na ścianach w toalecie) i elektronicznej, ze strony tych samych sprawców.

Cyberprzemoc- stosowanie przemocy z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego, poprzez: prześladowanie, wyzywanie, zastraszanie, nękanie, upokarzanie, wyśmiewanie lub zawstydzanie innych osób.

Odbywa się to za pośrednictwem metod takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne, portale społecznościowe, komunikatory, czaty.

Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się mianem **stalkera**. Jego zamiarem jest skompromitowanie konkretnej osoby lub grupy ludzi (celebryta, politycy).

Metody działania

- poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu (wzywiska, kpiny i wulgarne wpisy),
- robienie komuś zdjęć lub filmów, przedstawiających ofiarę w sposób niekorzystny, ich publikowanie i rozsyłanie bez jej zgody,
- nieprawdziwe plotki i kłamstwa,
- stosowanie gróźb, straszenie, nękanie,
- kradzież tożsamości (udając kolegę, dzieci piszą blogi ośmieszające go, wpisują też głupie komentarze na temat innych w imieniu ofiary),
- celowe wykluczanie z grona znajomych w portalu społecznościowym,
- fabrykowanie materiałów wizualnych (fotomontaże).

Inne formy cyberprzemocy

- Podjudzanie
- Ujawnienie
- Oszustwo

Cyberprzemoc

może dotknąć wszystkich użytkowników Internetu, bez względu na wiek, czy poziom umiejętności posługiwania się komputerem.

Sprawcy cyberprzemocy mają wrażenie że są anonimowi, co pobudza i zachęca ich do działania.

Kto jest ofiarą, a kto sprawcą?

Ofiara - to dokładnie ta sama osoba, co ofiara zaczepek i napaści w szkole. To zazwyczaj dziecko wycofane, z niskim poczuciem wartości, więc w pewien sposób bezbronne. Ofiary cyberprzemocy zazwyczaj wiedzą, kto jest sprawcą przemocy.

Sprawca – też będzie taki sam, jak ten w szkole – ktoś, kto demonstruje swoją siłę, kto agresją odreagowuje własne problemy. Częściej to dziewczynki stają się sprawcami cyberprzemocy.

Stalker

- może zachować dystans od swojej ofiary, zapewniając sobie poczucie bezpieczeństwa,
- podejmuje działania, których nigdy nie dokonałby przy spotkaniu z ofiarą twarzą w twarz,
- czuje się bezkarny,
- eliminuje poczucie winy lub współczucie, ponieważ nie widzi spowodowanej komuś szkody (anonimowość),
- może przesyłać zdjęcie/film w wiele miejsc w sieci, w krótkim czasie,
- może permanentnie, w każdym momencie doby, atakować ofiarę

Akt przemocy bezpośrednio jest jednorazowy, ma swój początek i koniec, a przemoc w Internecie trwa długo, obraźliwe wpisy nie znikają, każdy może je przeczytać, a w dodatku pojawiają się pod nimi komentarze.

Wymiary elektronicznej agresji rówieśniczej

- **Powtarzalność** (wielokrotne atakowanie tej samej osoby)
- **Nierównowaga sił** (fizyczna i psychologiczna przewaga sprawcy)
- **Intencjonalność** (celowe działanie sprawcy, nastawione na skrzywdzenie ofiary)

Właściwości materiału wykorzystywanego online

Trwałość – materiał umieszczony w Internecie jest w nim obecny przez bardzo długi czas.

Kopiowalność – materiał w postaci cyfrowej łatwo jest powielać. Materiał usunięty w sieci przez osobę, która go opublikowała, staje się dostępny dla użytkowników, którzy go ściągnęli na swoje urządzenia.

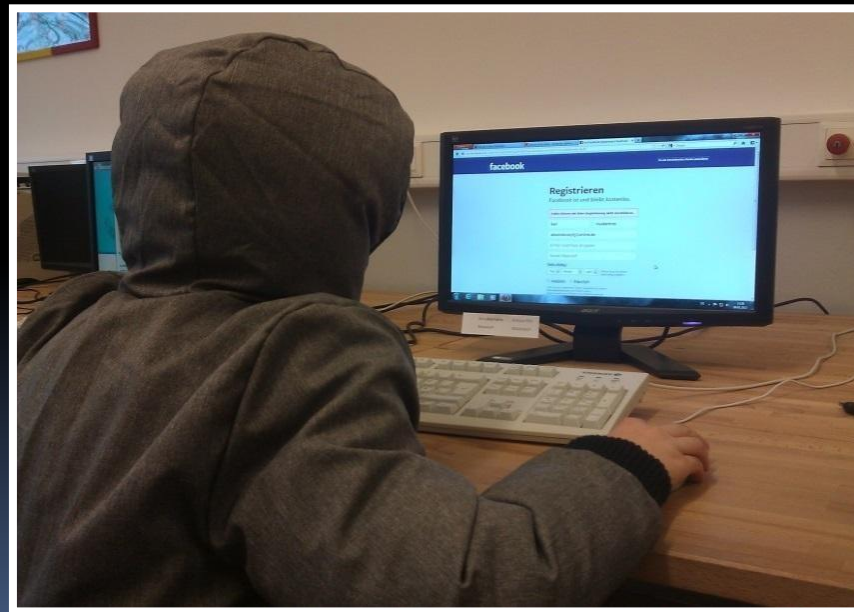
Niewidzialna publiczność – do materiału ma dostęp znaczna, trudna do oszacowania grupa osób.

Wyszukiwalność – użytkownik Internetu może z łatwością odszukać w sieci interesujące go materiały.

Użytkownicy smartfonów mogą transmitować wydarzenia online w czasie rzeczywistym.

Rola świadków elektronicznej agresji

Przez linkowanie, komentowanie, oznaczanie i powielanie materiału wpływają na poziom krzywdy, której doświadcza ofiara.

Pierwsze doniesienia medialne

Głośna historia filmu, w którym chłopiec z Kanady nieporadnie odgrywa scenę walki z filmu „Gwiezdne wojny”. Jego bohater po załamaniu nerwowym wraz z rodziną zmienił miejsce zamieszkania i przez kilka lat korzystał z opieki psychiatrycznej.

Sprawa zdjęcia amerykańskiej uczennicy, której fotografia została przerobiona na zdjęcie pornograficzne.

W Polsce o problemie przemocy rówieśniczej z użyciem mediów elektronicznych zrobiło się głośno wraz z historią gdańskiej gimnazjalistki, która popełniła samobójstwo w efekcie przemocy doznanej ze strony rówieśników.

W historii ważną rolę odegrało nagranie kamerą w telefonie komórkowym aktu krzywdzenia dziewczyny. Domniemywano, że groźba upublicznienia zarejestrowanego filmu, przyczyniła się do tragicznego finału tej historii.

Każdy czuje się niekomfortowo, gdy ktoś inny nas zawstydza.

A teraz wyobraźmy sobie, że ktoś nas poniża, śmieje się z nas na oczach niemal całego świata.

Problem cyberprzemocy rośnie z dnia na dzień.

Portale społecznościowe i blogi obfitują w groźby, pomówienia i szyderstwa. Wpływ agresji elektronicznej na ofiary jest katastrofalny.

Początkowo objawia się on stresem, a skończyć może depresją i samobójstwem.

W tym względzie, przemoc w Internecie i poza nim nie różnią się od siebie.

Zdaniem psychologów...

**Przemoc jest wirtualna, ale boli
naprawdę...**

Jej skutki mogą być bardzo poważne...

Konsekwencje dla ofiary...

- psychiczne rany (zawstydzenie, poczucie krzywdy)
- utrata poczucia bezpieczeństwa (nie mam gdzie się schronić, jestem zdane tylko na siebie)
- lęk społeczny (utrata zaufania do innych ludzi)
- poczucie zaszczucia, osaczenia
- poczucie bezsilności i bezradności (przekonanie, że z sytuacją nic nie da się zrobić)
- zaburzenia psychosomatyczne
- zaburzenia snu, moczenie nocne, brak apetytu
- obniżone poczucie własnej wartości
- stany depresyjne
- myśli i próby samobójcze
- akt samobójstwa

Cyberprzemoc,

tak samo jak przemoc fizyczna i słowna
pociąga za sobą konsekwencje prawne!

Skuteczność wykrywania pozornie
anonimowych użytkowników internetu

z roku na rok jest coraz wyższa.

Kary dla internautów

Krzysztof Hajdas z Komendy Głównej Policji radzi, aby zgłaszać takie sprawy policji: "Jeśli ktoś uważa, że jego dziecku dzieje się krzywda, powinien zwrócić się z tym do najbliższej jednostki. Warto drukować obraźliwe maile czy wpisy, jako dowód przestępstwa" - mówi.

Inni policjanci podkreślają, że zarówno sprawcy nękania, jak ich ofiary powinny pamiętać, że w sieci nikt nie jest anonimowy.

**PRZEMOC STOSOWANA ZA
POMOCAŃ TECHNOLOGII
INFORMACYJNYCH
I KOMUNIKACYJNYCH TO
PRZESTĘPSTWO!!!**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

W dniu 6 czerwca 2011 r. weszła w życie poprawka do ustawy - Kodeks karny, opublikowana w Dz. U. z 2011 r. Nr 72, poz. 381, uznająca **cyberprzemoc** jak i **stalking** w Polsce za czyn zabroniony.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Obecnie czyn ten podlega karze na podstawie art. 190 a k.k.:

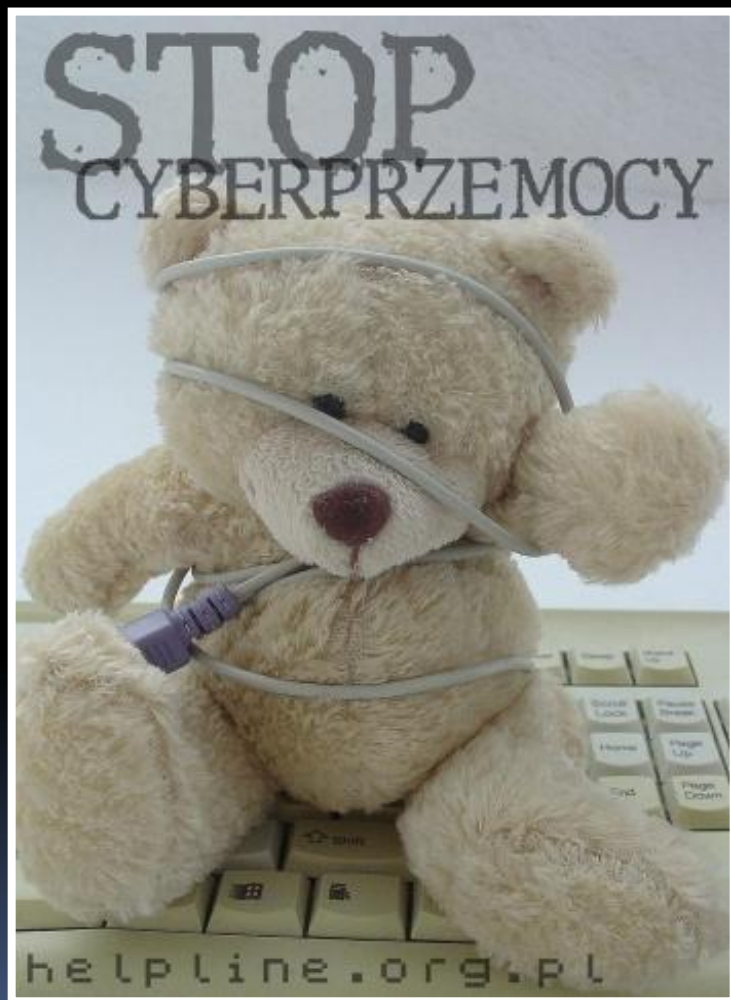
- paragraf 1: Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 3**.
- paragraf 2: Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.
- paragraf 3: Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10**.
- paragraf 4: Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Co robić, żeby nie zostać ofiara cyberprzemocy?

- dbać o prywatność swoich danych osobowych (np. adres, nr telefonu)
- zapewniać swoim profilom w sieci status prywatny
- chronić swoje hasła i loginy
- nie zamieszczać w sieci swoich zdjęć i filmów

Jak ustrzec się przed cyberprzemocą?

Bardzo pożyteczna jest **poprawa świadomości zagrożeń, czyhających na nas w sieci oraz nauka metod samoobrony**. To chyba jedyny sposób na korzystanie z dobrodziejstw Internetu bez życia w strachu.

Nie musisz więc kasować swojego profilu na „fejsie”. Wystarczy, że uzbroisz się w zdrowy rozsądek i będziesz przestrzegać poniższych wskazówek. Pozwolą Ci one uniknąć sytuacji, w których możesz stać się ofiarą cyberprzemocy.

Jak ustrzec się przed cyberprzemocą?

1. Nie wpadaj w panikę

Nie działaj pod wpływem strachu. Faktycznie, niewiele rzeczy stresuje tak, jak odkrycie, że jesteś ofiarą cyberprzemocy. Pamiętaj jednak, że strach i panika są tym, na co przestępca właśnie czeka. Postaraj się zebrać i przeanalizować informacje „na chłodno”.

Zobacz, co się stanie, jeśli nie zareagujesz na internetowe zaczepki. Podziel się problemem z zaufaną osobą. W takich sytuacjach, wsparcie emocjonalne jest bezcenne. Jeśli nie wiesz, co robić pomocy udzieli Ci helpline.org.pl oraz wiele innych organizacji. Jeśli uważasz, że Twoje życie jest w niebezpieczeństwie, natychmiast skontaktuj się z policją!

2. Zablokuj użytkownika lub ogranicz możliwości kontaktu z Tobą

Większość portali społecznościowych, w tym np. Facebook i Twitter, posiada mechanizmy blokowania wybranych użytkowników. Poczta elektroniczna może być filtrowana automatycznie lub za pomocą dodania adresu nadawcy do specjalnej listy.

Na blogu masz możliwość tymczasowego wyłączenia komentarzy. Rozwiązania te pozwolą Ci odpocząć od nękających Cię osób.

3. **Chroń swój komputer przed włamaniami i podsłuchem elektronicznym**

Celem internetowego chuligana często jest zdobycie o Tobie jak najwięcej informacji. W najgorszych przypadkach taka osoba może próbować włamać się do Twojego komputera lub telefonu. Ważnym jest, by nauczyć się odpowiednio chronić te urządzenia oraz potrafić rozpoznawać symptomy włamania. Jeśli nie masz takich umiejętności, warto poprosić o pomoc eksperta.

4. **Zabezpiecz swoją sieć WiFi**

Sieć WiFi z krótkim, bądź jeszcze gorzej domyślnym hasłem, to ogromne ryzyko; szczególnie, jeśli agresor mieszka w pobliżu. Jeśli nie czujesz się na siłach by samodzielnie skonfigurować router, skontaktuj się z przedstawicielem producenta lub poproś o pomoc znajomego.

5. Zmień ustawienia prywatności w portalach społecznościowych

Toniezmiernie ważne: musisz nauczyć się konfigurować prywatność swoich profili na Facebooku, Twitterze, G+ i innych portalach. Może wydawać się to dość trudne i niewdzięczne, ale warto poświęcić te kilka minut na ukrycie rzeczy, które mogą zostać wykorzystane przeciwko Tobie. Do informacji takich należą prywatne zdjęcia, numery telefonów i lista przyjaciół.

6. Włącz weryfikację dwuetapową

Coraz więcej stron internetowych oferuje weryfikację dwuetapową. Przyczyną tego jest słabość tradycyjnych haseł. Weryfikacja dwuetapowa łączy użycie zwyczajnego hasła z innym typem weryfikacji, np. hasłem SMS.

7. Używaj silnych haseł i często je zmieniaj

Wszędzie tam, gdzie nie można stosować weryfikacji dwuetapowej, używaj silnych i łatwych do zapamiętania haseł. Pamiętaj, by zmienić hasło zwłaszcza po znaczących wydarzeniach w Twoim życiu, np. rozstaniu z sympatią lub zmianie szkoły. Nie ufaj hasłom w pełni - istnieje wiele metod, by obejść to zabezpieczenie.

8. Zgłaszaj treści obraźliwe administratorom

Większość stron internetowych oferuje opcję zgłoszenia obraźliwych lub nieodpowiednich treści do administratorów. Pozwoli to zweryfikować, czy nasze podejrzania są uzasadnione. Jeśli tak, administrator może zablokować prześladowającego nas użytkownika. Informacje o tym, jak to zrobić, znajdują się w dziale Pomocy każdego dużego portalu internetowego.

9. Skorzystaj z blokowania połączeń i SMS-ów

Telefony z Androidem pozwalają blokować SMS-y i połączenia przychodzące od wybranych numerów. Warto skorzystać z tej opcji, jeśli masz kłopot z przekonaniem operatora sieci komórkowej do zablokowania danego numeru za Ciebie.

10. Jeśli obawiasz się o swoje bezpieczeństwo, powiadom organy ścigania

Jeśli boisz się o swe życie lub zdrowie, natychmiast skontaktuj się z policją. Nie warto ryzykować życia, licząc, że problem sam się rozwiąże. Pamiętaj, że polskie prawo chroni Cię przed wieloma formami przemocy internetowej. Przed kontaktem z policją warto się odrobinę przygotować, np. skopiować maile z pogrózkami na pendrive'a.

Dowody przemocy online

- wiadomości e-mail
- wiadomości sms i mms
- wpisy na stronach internetowych
- komentarze do wpisów lub do zdjęć w serwisach społecznościowych, na blogach, w foto-galeriach, itp.
- zdjęcia, grafiki
- treści rozmów prowadzonych przy użyciu komunikatorów lub czatów

Sposoby zabezpieczania dowodów cyberprzemocy

- **Zachowywanie wiadomości** (nie usuwanie mms'ów, sms'ów)
- **Wykonywanie screenów** – rodzaj zdjęcia tego, co aktualnie widać na monitorze
- **Archiwizowanie treści rozmów** – automatyczny zapis wszystkich prowadzonych przez użytkownika rozmów w sieci
- **Program** do zapisu prowadzonych rozmów, przeglądanych stron
- **Wydruk witryny internetowej**, na której opublikowane są określone treści
- **Zapis rozmów** (kopia w Word)

Niezwykle ważna jest **świadomość możliwych konsekwencji** - również prawnych - takich działań oraz podkreślanie wagi poszanowania nie tylko własnej, ale i cudzej prywatności.

Powiedz **STOP**

cyberprzemocy!

- Zrobili mi komórką film i wrzucili go do Internetu...

- Cała szkoła się śmiała, myślałam o najgorszym...

Ponad połowa polskich dzieci korzystających z Internetu pada ofiarą cyberprzemocy! Na pozór niewinny żart z użyciem Internetu lub telefonu komórkowego może doprowadzić do prawdziwego dramatu i zmienić życie dziecka w koszmar.

Porozmawiaj z dzieckiem o zagrożeniach w Sieci.

Nie lekceważ problemu cyberprzemocy!

JEŚLI KTOŚ NĘKA CIĘ W SIECI LUB
UMIESZCZA JAKIEŚ SZKALUJĄCE
CIĘ INFORMACJE SKORZYSTAJ Z
POMOCY DOŚWIADCZONYCH
INFORMATYKÓW!

STOP!

ZAJRZYJ NA
STRONĘ:
HELPLINE.ORG.PL

LUB ZADZWOŃ
POD NUMER:
0 800 100 100

GDZIE SZUKAĆ POMOCY?

Jeżeli ktoś nęka Cię w Sieci, nabija się z Ciebie, wysyła obraźliwe e-maile, sms'y, zadaje Ci na czacie, w mailu lub przez komunikator jakieś krępujące pytania, wypytuje Cię o prywatne dane, nalega na spotkanie...

... skontaktuj sięz:

www.helpline.org.pl

<http://www.dyżurnet.pl/>

dyżurnet pl

Przydatne linki:

www.saferinternet.pl

www.dzieckowsieci.fdn.pl

www.fdn.pl

www.sieciaki.pl

www.edukacjamedialna.pl

www.kidprotect.pl

www.szkolabezpiecznegointernetu.pl

www.komentujnieobrazaj.pl

www.helpline.org.pl

www.dyzurnet.pl

**Pamiętaj, stalker
kiedyś też sam może
stać się obiektem
cyberprzemocy...**

CYBERPRZEMOCY